

Hvis man forhindrede dem deri, vilde Friheden til at indrette Skolen, som man ønsker det, være ganske illusorisk, og saa tror jeg, det ærede Medlem fra Højrup gjorde klogt i at foreslaa det, han foreslog, og som var ret fornuftigt, at alt, hvad der angaar Friskolen her i Landet, blev samlet i een Lov, saa at man kan vide, hvorledes man skal bære sig ad med at danne en Friskole, jeg tror, der vilde blive Brug for den Frihed, der gennem Friskolen blev levnet Forældrene paa dette Omraade.

Det ærede 6te Medlem for Ribe Amt (Valdemar Nielsen) talte om Pengespørgsmaalet for de Skoler, der havde en friere Stilling. Jeg ved ikke rigtig, hvad det ærede Medlem mente med, at Pengespørgsmaalet maaske maatte løses paa den Maade, at Friskolerne fik det Tilskud, som det almindeligvis kostede at faa et Barn undervist i den almindelige Folkeskole. Jeg synes, det ærede Medlem kom ind paa det, man kalder flydende Skolepenge, men det er noget, der ikke er blevet modtaget med Begejstring. Hvis Friskolerne opnaaede den Begunstigelse, at de i Tilskud kan faa det, som det ellers koster at faa et Barn undervist i den almindelige Folkeskole, tror jeg, at Friskolen vilde være henrykt, men det ærede 6te Medlem for Ribe Amt vil komme i alvorlig Konflikt med det ærede Medlem fra Esbjerg (Sundbo), som ikke ønsker, at Friskolen skal have en eneste Øre.

Hvad Spørgsmaalet om det faglige Tilsyn angaar, tror jeg, vi aldrig faar et Tilsyn, der virker befrugtende i den Grad, at man kan have Tillid til det; det, der er befrugtende i Skolen, er de Personligheder, som staar i Skolens Tjeneste, og om der en Gang eller to i et Barns Skoletid, eller hvor tidt det nu kan være, kommer en Fagpædagog, tror jeg ikke vil virke synderlig befrugtende hverken paa Børnene eller Læreren. Det er det, om der staar dygtige Personligheder i Skolen, der har sin Betydning, det er det, der præger Børnene. Og længe efter, at de har glemt, hvad Læreren egentlig har sagt, vil hans Personlighed staa levende for dem: Saadan var han, saadan saa han ud, saadan færdedes han blandt os. Det vil have meget større Betydning end alt Tilsyn. Jeg vil meget fraraade at faa en hel Stab Inspektører i Rækkefølge, en i eet Fag og en anden i et andet Fag. Det vil svulme op og blive til noget ganske forfærdeligt. Det er det farlige ved disse Fagpædagoger og disse Faginspektører, at

de altid tror, at deres Fag er det vigtigste af dem alle sammen.

Naar vi nu skal tage hele vort Folks Opdragelse op til Drøftelse i denne Kommission, kan jeg ærlig talt ikke forstaa, at man ikke har et eneste anerkendende Ord overfor Kirken. Jeg skal villig indrømme, at Kirken som saadan ikke er det samme som Skolen, og jeg ønsker ikke Skolen og Kirken sammenblandede. Men jeg vil hævde, at enten man synes om det eller ej, har Kirken haft sin store opdragende Indflydelse paa vort Folk. Naar man staar overfor en gennemgribende Reform, der har til Maal at skabe gode Opdragelsesvilkkaar, kan man derfor ikke se bort fra Kirkens Stilling og Arbejde indtil den Dag i Dag. Heller ikke kan jeg forstaa, at man, efter den Ordning af Daabspraksisen, vi har, saaledes som den ærede Ordfører for mit Parti (J. Oskar Andersen) fremhævede, helt kan se bort fra den Betydning, det har, hvorledes det i saa Henseende stiller sig i de 7 Aar, da Børnene er betroede til Skolens Omsorg. Disse 7 Aar har en uhyre stor Betydning. At Kirken og Menigheden skulde være ganske uden Indflydelse paa, hvorledes Skolens Udvikling bliver, hvorledes den Aand er, der raader i Skolen, forstaaer jeg ikke. Jeg begriber ikke, man kan forlange det af Forældrene. Jeg mener ikke, at Forbindelsen mellem Skolen og Kirken skal være saadan, at den ene stilles underordnet i Forhold til den anden; men lige saavel som der skal være en Forbindelse mellem Hjemmet og Skolen, for at der kan komme et godt Arbejde til vort Folks Opdragelse, maa man ogsaa forlange, at Forbindelsen mellem Skolen og Kirken ordnes paa en saadan Maade, at der kan blive et godt Samarbejde til vort Folks Opdragelse.

Jeg skal dernæst svare paa det direkte Spørgsmaal, der blev rettet til mig angaaende det gejstlige Tilsyn. Jeg har i en Aarrække været Lærer paa Landet, og naar jeg svarer, tænker jeg altsaa særlig paa Landsbyskolen. Købstadskolen skal jeg ikke blande mig særlig i, og jeg skal slet ikke omtale den højere Skole. Det er en Selvfølge, at naar Kommunens Styrelse skal have saa stor Indflydelse, maa vi kræve, at det ogsaa bliver de Forældre, der er knyttede til den enkelte Skole, der faar Hovedindflydelse paa den. I min Kommune er der ikke mindre end fem Skoler, og det hænder ikke saa sjældent, at der ikke bor et eneste Medlem af Sogneraadet i et Skoledistrikt. Men det er dog ganske unaturligt, at Mænd, der